

Till Konstitutionsutskottet

Hemställan om granskning av dåvarande regeringens agerande i samband med att statliga AP-fonder och bolag investerat i Northvolt

Bakgrund

Den 8 juni 2022 sa dåvarande statsminister Magdalena Andersson i riksdagen att "den våg av investeringar som sköljer över Sverige med batterifabriker i norr" inte skett om inte "Miljöpartiet hade funnits i Sveriges riksdag och i Sveriges regering och drivit på". Investeringarna har enligt Andersson skett med hjälp av en "kombination av piska och morötter".

Detta uttalande gjordes efter att de statliga myndigheterna Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden tillsammans genom bolaget 4 to 1 Investments KB i juni 2021 hade investerat i Northvolt – ett belopp som idag uppgår till 5 824 miljoner kronor. De gick in i Northvolt när Andersson var finansminister och chef på det departement som ansvarar för styrningen av AP-fonderna.

Dessa statliga placeringar genomfördes i nära anslutning till att andra pensionsförvaltare med viss anknytning till Socialdemokraterna investerade i Northvolt.

Pensionsförvaltaren AMF, som ägs av LO tillsammans med Svenskt Näringsliv har investerat cirka 2 000 miljoner kronor i Northvolt. AMF gjorde sin första placering i företaget 2019 och har kommunicerat om flera tilläggsinvesteringar, senast 2023.

Folksamgruppen med pensionsförvaltarna Folksam Liv och KPA Pension som kontrolleras av fackföreningsrörelse och kooperation investerade 850 miljoner kronor i Northvolt 2022. Det föregicks av att Folksamgruppen 2019 placerade cirka 150 miljoner kronor i preferensaktier i Northvolt.

Statliga Första till Fjärde AP-fonderna ska enligt Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) "förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension." AP-fondslagen innebär att "Näringspolitiska eller ekonomiskpolitiska hänsyn ska inte tas i placeringsbesluten."

Även det statliga bolaget Vattenfall AB har investerat i Northvolt under Magdalena Anderssons tid som finansminister, 2017 och enligt medieuppgifter även 2019.

Idag är det värt att notera att inga andra svenska pensionsfonder än de statliga och de där arbetarrörelsen har eller har haft inflytande och inga andra svenska energibolag än det statliga gjort motsvarande investeringar i Northvolt.

Aktuellt läge

Northvolt har ansökt om rekonstruktion i USA. Det finns risk att de pensionsmedel som investerats i bolaget går förlorade. Både AP-fonderna och de pensionsfonder som kontrolleras av arbetsmarknadens parter har en betydande riskspridning, men ändå gäller att misslyckade investeringar som de i Northvolt, allt annat lika, tär på pensionsförvaltarens kapital.

När det gäller Vattenfalls kapital som förts till Northvolt framstår det idag som uppenbart att det hade varit bättre om dessa pengar hade investerats i elproduktion.

Granskningsfråga

Mot bakgrund av det ovan beskrivna anser jag att konstitutionsutskottet bör granska regeringen Löfvens samt regeringen Anderssons agerande i samband med statliga myndigheters och bolags investeringar i Northvolt. Förekom politiska påtryckningar från regeringen när AP-fonderna i juni

2021 och Vattenfall 2017 respektive 2019 investerade i Northvolt? Var beslutsunderlagen fullgoda? Agerade dåvarande regeringarna och eller AP-fonderna i strid med AP-fondernas regelverk om att förvaltningen inte ska styras av näringspolitiska mål?

Särskilt bör dåvarande finansminister respektive statsminister Magdalena Anderssons åtgärder och överväganden granskas:

- Hur agerade dåvarande finansminister Andersson i juni 2021 för att säkerställa att de myndigheter, AP-fonderna, som rapporterar till Finansdepartementet, inte utsattes för otillbörliga påtryckningar att investera i Northvolt?
- Vad avsåg dåvarande statsminister Andersson med sitt uttalande i juni 2022 om att investeringar i batterifabriker i norr inte skett om inte regeringen drivit på med "piska och morötter"?

Stockholm 2025-01-22



Mattias Karlsson i Luleå
Riksdagsledamot (M)